A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2010. május 19.*

A T-21/05. sz. ügyben,

a **Chalkor AE Epexergasias Metallon** (székhelye: Athén [Görögország], képviselik: I. Forrester QC, A. Schulz és A. Komninos ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: P. Oliver és S. Noë, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: angol.

az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügy) 2004. szeptember 3-án hozott C (2004) 2826 bizottsági határozatban a felperesre kiszabott bírság megsemmisítése vagy csökkentése iránti kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács),

tagjai: M. E. Martins Ribeiro, S. Papasavvas és N. Wahl (előadó) bírák,

hivatalvezető: C. Kantza tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2008. november 6-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 A Chalkor AE Epexergasias Metallon (a továbbiakban: Chalkor vagy felperes) az Athéni Tőzsdén (Görögország) jegyzett, görög jog szerinti társaság. A Viohalco SA rendelkezik a felperes részvényeinek abszolút többségével.

1. *A közigazgatási eljárás*

2 A Mueller Industries Inc. (a továbbiakban: Mueller) 2001. januári információközlését követően az Európai Közösségek Bizottsága 2001 márciusában [az EK 81.] és [az EK 82. cikk] végrehajtásáról szóló első, 1962. február 6-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 14. cikke értelmében bejelentés nélkül vizsgálatokat tartott több, a rézcsövek ágazatában tevékenykedő vállalkozás helyiségeiben.

3 A KME Germany AG (korábban KM Europa Metal AG), valamint az Outokumpu Oyj és a Luvata Oy (korábban Outokumpu Copper Products Oy) (a továbbiakban együtt: Outokumpu-csoport) helyiségeiben 2001 április 9-én és 10-én további vizsgálatokat tartottak. Az Outokumpu a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 1996. C 207., 4. o.; a továbbiakban: 1996. évi engedékenységi közlemény) alapján 2001. április 9-én felajánlotta, hogy mind az ipari csövek, mind pedig a vízvezetékcsövek vonatkozásában együttműködik a Bizottsággal. A további vizsgálatokat követően a Bizottság a rézcsövekkel kapcsolatos vizsgálatát a következő három külön eljárásra különítette el: a COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügy, a COMP/E-1/38.121 – „szerelvények”-ügy és a COMP/E-1/38.240 – „ipari csövek”-ügy.

4 Az Outokumpu-csoport a 2001. május 30-i levelében néhány melléklet kíséretében a rézcsövek ágazatát és az azzal kapcsolatos versenyellenes megállapodásokat leíró memorandumot küldött a Bizottságnak.

5 A COMP/E-1/38.240 – „ipari csövek”-ügyben a Bizottság kezdeményezésére 2002. június 5-én megbeszéléseket tartottak az Outokumpu-csoport képviselőivel az e vállalkozás által felajánlott együttműködéssel kapcsolatban. Ez utóbbi közölte továbbá, hogy kész arra, hogy a Bizottság kérdéseket tegyen fel a COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügy tárgyát képező megállapodások által érintett alkalmazottjainak.

6 A COMP/E-1/38.240 – „ipari csövek”-ügyben a Bizottság 2002 júliusában a 17. rendelet 11. cikke alapján egyrészről tájékoztatáskérést intézett a Wieland-Werke AG-hoz (a továbbiakban: Wieland) és a KME-csoporthoz (tagjai: a KME Germany, a KME France SAS [korábban Tréfimétaux SA] és a KME Italy SpA [korábban Europa Metalli SpA]), másrészről pedig felkérte az Outokumpu-csoportot további információk megküldésére. A KME-csoport az említett tájékoztatáskérésre 2002. október 15-én válaszolt. Válasza egy nyilatkozatot és arra vonatkozó kérelmet is tartalmazott, hogy a COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügyben alkalmazzák rá az 1996. évi engedékenységi közleményt. Továbbá a KME-csoport megengedte a Bizottságnak, hogy a COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügyben felhasználjon minden, a COMP/E-1/38.240 – „ipari csövek”-ügyben szolgáltatott információt.

7 A Wieland 2003. január 23-án nyilatkozatot küldött a Bizottságnak, amelyben kérte, hogy a COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügyben alkalmazzák rá az 1996. évi engedékenységi közleményt.

8 A COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügyben a Bizottság 2003. március 3-án tájékoztatáskérést intézett a Boliden-csoporthoz (tagjai: a Boliden AB, az Outokumpu Copper Fabrication AB [korábban Boliden Fabrication AB] és az Outokumpu Copper BCZ SA [korábban Boliden Cuivre & Zinc SA]), a HME Nederland BV-hez (a továbbiakban: HME) és a Chalkorhoz, valamint 2003. március 20-án az IMI-csoporthoz (tagjai: az IMI plc, az IMI Kynoch Ltd és a Yorkshire Copper Tube).

9 A Chalkor képviselői 2003. április 9-én találkoztak a Bizottság képviselőivel, és a COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügyben kérték az 1996. évi engedékenységi közlemény alkalmazását.

10 A Bizottság a COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügyben 2003. augusztus 29-én az érintett társaságokhoz címzett kifogásközlést fogadott el. Miután az említett társaságok elektronikus formában hozzáférhettek az ügy irataihoz, és benyújtották írásbeli észrevételeiket, a HME kivételével 2003. november 28-án meghallgatáson vettek részt.

11 A Bizottság 2003. december 16-án az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/38.240 – „ipari csövek”-ügy) meghozta a C (2003) 4820 végleges határozatot, amelynek összefoglalóját az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2004. április 28-án tették közzé (HL L 125., 50. o.).

2. *A megtámadott határozat*

12 A Bizottság 2004. szeptember 3-án az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/38.069 – „rézből készült

vízvezetékcsövek"-ügy) meghozta a C (2004) 2826 határozatot (a továbbiakban: megtámadott határozat), amelynek összefoglalóját az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2006. július 13-án tették közzé (HL L 192., 21. o.).

13 A megtámadott határozat különösen a következő rendelkezéseket tartalmazza:

„1. *cikk*

A következő vállalkozások megsértették az [EK] 81. cikk (1) bekezdésének és 1994. január 1-jétől az EGT-Megállapodás 53. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseit azáltal, hogy a megjelölt időszakokban az árak rögzítésére és a piacok felosztására irányuló megállapodások és összehangolt magatartások összességében vettek részt a rézből készült vízvezetékcsövek ágazatában:

a) a Boliden […] az [Outokumpu Copper Fabricationnal] és az [Outokumpu Copper BCZ-vel] együttesen 1988. június 3-tól 2001. március 22-ig;

b) az [Outokumpu Copper Fabrication] a Boliden […]-vel és az [Outokumpu Copper BCZ-vel] együttesen 1988. június 3-tól 2001. március 22-ig;

c) az [Outokumpu Copper BCZ] a Boliden […]-vel és az [Outokumpu Copper Fabricationnal] együttesen 1988. június 3-tól 2001. március 22-ig;

d) az Austria Buntmetall AG:

i. a Buntmetall Amstetten [GmbH-val] együttesen legalább 1998. augusztus 29-től 1999. július 8-ig, és

ii. a [Wielanddal] és a Buntmetall Amstetten […]-val együttesen 1999. július 9-től 2001. március 22-ig;

e) a Buntmetall Amstetten […]:

i. az Austria Buntmetall […]-val együttesen legalább 1998. augusztus 29-től 1999. július 8-ig, és

ii. a [Wielanddal] és az Austria Buntmetall […]-val együttesen 1999. július 9-től 2001. március 22-ig;

f) a [Chalkor] legalább 1998. augusztus 29-től legalább 1999. szeptember elejéig;

g) a [HME] legalább 1998. augusztus 29-től 2001. március 22-ig;

h) az IMI […] az IMI Kynoch […]-vel és a Yorkshire Copper Tube […]-vel együttesen 1989. szeptember 29-től 2001. március 22-ig;

i) az IMI Kynoch […] az IMI […]-vel és a Yorkshire Copper Tube […]-vel együttesen 1989. szeptember 29-től 2001. március 22-ig;

j) a Yorkshire Copper Tube […] az IMI […]-vel és az IMI Kynoch […]-vel együttesen 1989. szeptember 29-től 2001. március 22-ig;

k) a [KME Germany]:

i. önállóan 1988. június 3-tól 1995. június 19-ig, és

ii. a [KME France-szal] és a [KME Italyval] együttesen 1995. június 20-tól 2001. március 22-ig;

l) a [KME Italy]:

i. a [KME France-szal] együttesen 1989. szeptember 29-től 1995. június 19-ig, és

ii. a [KME Germanyvel] és a [KME France-szal] együttesen 1995. június 20-tól 2001. március 22-ig;

m) a [KME France]:

i. a [KME Italyval] együttesen 1989. szeptember 29-től 1995. június 19-ig, és

ii. a [KME Germanyvel] és a [KME Italyval] együttesen 1995. június 20-tól 2001. március 22-ig;

[…]

s) az Outokumpu […] a [Luvatával] együttesen 1989. szeptember 29-től 2001. március 22-ig;

t) a [Luvata] az Outokumpu […]-val együttesen 1989. szeptember 29-től 2001. március 22-ig;

u) a [Wieland]:

i. önállóan 1989. szeptember 29-től 1999. július 8-ig, és

ii. az Austria Buntmetall […]-val és a Buntmetall Amstetten […]-val együttesen 1999. július 9-től 2001. március 22-ig.

2. cikk

Az 1. cikkben említett jogsértések miatt kiszabott bírságok a következők:

a) a Boliden […], az [Outokumpu Copper Fabrication] és az [Outokumpu Copper BCZ] esetében egyetemlegesen: 32,6 millió euró;

b) az Austria Buntmetall […] és a Buntmetall Amstetten […] esetében egyetemlegesen: 0,6695 millió euró;

c) az Austria Buntmetall […], a Buntmetall Amstetten […] és a [Wieland] esetében egyetemlegesen: 2,43 millió euró;

d) a [Chalkor] esetében: 9,16 millió euró;

e) a [HME] esetében: 4,49 millió euró;

f) az IMI […], az IMI Kynoch […] és a Yorkshire Copper Tube […] esetében egyetemlegesen: 44,98 millió euró;

g) a [KME Germany] esetében: 17,96 millió euró;

h) a [KME Germany], a [KME France] és a [KME Italy] esetében egyetemlegesen: 32,75 millió euró;

i) a [KME Italy] és a [KME France] esetében egyetemlegesen: 16,37 millió euró;

j) az Outokumpu […] és a [Luvata] esetében egyetemlegesen: 36,14 millió euró;

k) a [Wieland] esetében egyénileg: 24,7416 millió euró.

[…]"

14 A Bizottság úgy vélte, hogy a kérdéses vállalkozások egységes, folyamatos, összetett és – a Boliden-csoport, a KME-csoport és a Wieland esetében – több elemből álló jogsértésben (a továbbiakban: kartell vagy kérdéses jogsértés) vettek részt. A Bizottság kifejtette, hogy a megtámadott határozat a nemzeti megállapodásokat mint olyanokat nem érinti (a megtámadott határozat (2) és (106) preambulumbekezdése).

Az érintett termékek és piacok

15 Az érintett ágazat, a rézcsőgyártási ágazat két termékcsoportot foglal magában, azaz egyrészről az ipari csöveket, amelyek végső felhasználásuk alapján különböző alcsoportokba sorolhatók (légkondicionálás és hűtés, szerelvények, gázfűtés, szűrés-szárítás és távközlés), másrészről pedig a „szanitercsöveknek" is nevezett vízvezetékcsöveket, amelyeket az építőipar víz-, gáz-, olaj- és fűtőszerelvényekhez használ (a megtámadott határozat (3) preambulumbekezdése).

16 A Bizottság úgy vélte, hogy a COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügy és a COMP/E-1/38.240 – „ipari csövek”-ügy két különálló jogsértést érint. E tekintetben elsősorban azon tényre támaszkodott, hogy „egyrészről a vízvezetékcsövekre, másrészről pedig az ipari csövekre vonatkozó megállapodásokban különböző vállalkozások (és e vállalkozások különböző alkalmazottjai) vettek részt, és e megállapodások rendszere is eltér”. A Bizottság továbbá úgy vélte, hogy az érintett ügyfélkör, a végső felhasználás és a termékek műszaki jellemzői tekintetében a vízvezetékcsövek ágazata eltér az ipari csövek ágazatától (a megtámadott határozat (4) és (5) preambulumbekezdése).

17 A rézből készült vízvezetékcsöveket illetően a Bizottság a megtámadott határozatban megállapította, hogy e termékcsoport két „termékalcsoportot” foglal magában: egyrészről a sima, rézből készült vízvezetékcsöveket, másrészről pedig a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsöveket. Megjegyezte, hogy „a sima, rézből készült vízvezetékcsövek és a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövek nem feltétlenül helyettesíthetők egymással, és a közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló bizottsági közlemény (HL 1997. C 372., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 155. o.) fényében különálló termékpiacokat alkothatnak”. A megtámadott határozat meghozatala érdekében azonban a Bizottság úgy vélte, hogy e két „termékalcsoportot” „egy és ugyanazon termékcsoportnak [kell tekinteni] […], mivel lényegében ugyanazon vállalkozások (és e vállalkozások ugyanazon alkalmazottai) vettek részt az e két termékalcsoportra vonatkozó megállapodásokban, és a megállapodásokat hasonlóan alakították ki” (a megtámadott határozat (13) és (459) preambulumbekezdése).

18 A megtámadott határozatban a Bizottság megjegyezte továbbá, hogy az érintett földrajzi piac az Európai Gazdasági Térség (EGT). Úgy vélte, hogy az EGT-ben 2000-ben a sima, rézből készült vízvezetékcsövek piacának értéke körülbelül 970,1 millió euró, a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövek piacának értéke pedig 180,9 millió euró volt. Az EGT-ben 2000-ben következésképpen

1151 millió euróra becsülték e két piac együttes értékét (a megtámadott határozat (17) és (23) preambulumbekezdése).

A kérdéses jogsértés összetevői

19 A Bizottság kiemelte, hogy a kérdéses jogsértés három különálló, azonban egymással összefüggő formában nyilvánult meg (a megtámadott határozat (458) és (459) preambulumbekezdése). A kartell első ága a „SANCO-gyártók" között kötött megállapodásokban állt. A kérdéses jogsértés második ága a „WICU- és Cuprotherm-gyártók" között kötött megállapodásokat foglalta magában. Végül a kartell harmadik ága a sima, rézből készült vízvezetékcsövek gyártóinak szélesebb csoportján belül kötött megállapodásokra vonatkozott, és „kiterjedt európai megállapodásoknak" nevezték.

A „SANCO-gyártók" közötti megállapodások

20 A SANCO egy védjegy és egyúttal a magas minőségű rozsdamentes rézből készült vízvezetékcsövek gyártására szolgáló különleges műszaki eljárás megnevezése is. A technikát 1980-ban szabadalmaztatta az Usines à cuivre et à zinc vállalkozás. A Boliden-csoport volt a gyártási eljárás eredeti szabadalmának jogosultja annak 2000-ben való lejártáig, azonban nem volt a SANCO védjegy jogosultja valamennyi európai országban. Versenytársa, a KME-csoport több európai országban kérte a SANCO védjegy lajstromozását, és azt a saját nevére lajstromozták is. Ezt követően a KME-csoport az eredeti szabadalomhoz képest szabadalmaztatott néhány továbbfejlesztést, és a két versenytárs a szabadalmaikra, illetve védjegyeikre kölcsönös licenciákat adott egymásnak. A KME-csoport és a Boliden-csoport 1981

óta védjegy- és szabadalmi licenciát adott a Wielandnak (a megtámadott határozat (115)–(118) preambulumbekezdése).

21 A Bizottság a megtámadott határozatban úgy vélte, hogy a SANCO-gyártók közötti megállapodások 1988 óta túllépik a „licenciaadók" és „licenciavevők" közötti egyszerű viszonyt. A Bizottság szerint e gyártók, azaz a KME-csoport, a Boliden-csoport és a Wieland között 1988 júniusától 1994 első félévének végéig megállapodások álltak fenn az árcélkitűzésekre és az árengedmények mértékére, valamint az értékesítések és a piaci részesedések felosztására vonatkozóan (a továbbiakban: SANCO-megállapodások). E megállapodások végrehajtását elsősorban úgy kísérték figyelemmel, hogy a „SANCO-gyártók" közölték egymással a gyártásukra és értékesítéseikre vonatkozó számadatokat (a megtámadott határozat (125)–(146) és (456) preambulumbekezdése).

A „WICU- és Cuprotherm-gyártók" közötti megállapodások

22 A WICU és a Cuprotherm szabadalom tárgyát képező, műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövekre vonatkozó védjegyek.

23 A WICU-védjegy és a hozzá kapcsolódó szabadalmak jogosultja a KME-csoport, amely többek között védjegy- és szabadalmi licenciát adott a Wielandnak. Ezzel szemben a Cuprotherm védjegy és a hozzá kapcsolódó szabadalom jogosultja a Wieland, amely védjegy- és szabadalmi licenciát adott a KME-csoportnak (a megtámadott határozat (121) preambulumbekezdése).

24 A Bizottság a megtámadott határozatban úgy vélte, hogy a KME-csoport és a Wieland között a WICU- és Cuprotherm-csövekre vonatkozóan kötött megállapodások túllépik a licencia „adók" és „vevők" közötti egyszerű viszonyt. A KME-csoport és a Wieland a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövekre vonatkozó érzékeny információk cseréjében, valamint a mennyiségek és árak összehangolásában megnyilvánuló versenyellenes kapcsolatokat tartott fenn (a továbbiakban: WICU- és Cuprotherm-megállapodások) (a megtámadott határozat (149) preambulumbekezdése).

Kiterjedt európai megállapodások

25 A megtámadott határozatban a Bizottság kiemelte, hogy a kérdéses jogsértésnek a SANCO-megállapodásokkal, valamint a WICU- és Cuprotherm-megállapodásokkal párhuzamosan egy harmadik ága is van, amely a sima, rézből készült vízvezetékcsövek gyártói szélesebb csoportjának tagjai közötti megállapodásokat foglalja magában (a megtámadott határozat (102), (104), (105), (108)–(111), (147), (148), (461) és (462) preambulumbekezdése).

26 E szélesebb csoportban eredetileg öten vettek részt, azaz a KME-csoport, a Wieland, az Outokumpu-csoport, az IMI-csoport és a Mueller (a továbbiakban: az ötök csoportja). A Chalkor, a HME, a Boliden-csoport és az (Austria Buntmetallból és a Buntmetall Amstettenből álló) Buntmetall-csoport csatlakozásával az e csoportban részt vevők száma kilencre emelkedett (a továbbiakban: a kilencek csoportja) (a megtámadott határozat (216) preambulumbekezdése).

27 A Bizottság szerint az ötök csoportjának és a kilencek csoportjának a tagjai a jövőbeli piaci részesedésekre vonatkozó célkitűzés meghatározása érdekében a referenciaév piaci részesedéseire támaszkodva megpróbálták stabilizálni a sima, rézből készült

vízvezetékcsövek piacát. Továbbá a megtámadott határozatban úgy vélte, hogy az említett tagok megállapodtak az érzékeny információk cseréjében, a piaci részesedések felosztásában, az értékesítési mennyiségek nyomon követésében, a piaconkénti „vezető" mechanizmusában, valamint az ártáblázatokat, „irányárak" alkalmazását és árengedményeket magában foglaló árösszehangolásban (a megtámadott határozat (192) preambulumbekezdése).

A kérdéses jogsértés időtartama és folyamatos jellege

28 A Bizottság a megtámadott határozatban kiemelte, hogy a kérdéses jogsértés a KME-csoport és a Boliden-csoport esetében 1988. június 3-án, az IMI-csoport, az Outokumpu-csoport és a Wieland esetében 1989. szeptember 29-én, a Mueller esetében 1997. október 21-én, valamint a Chalkor, a Buntmetall-csoport és a HME esetében pedig legkésőbb 1998. augusztus 29-én kezdődött. A Bizottság a jogsértés befejeződésének időpontjául 2001. március 22-ét fogadta el, kivéve a Mueller és a Chalkor esetében, akik a Bizottság szerint 2001. január 8-án, illetve 1999 szeptemberében szüntették meg a kartellben való részvételüket (a megtámadott határozat (597) preambulumbekezdése).

29 Ami a kérdéses jogsértés folyamatos jellegét illeti, a Bizottság a Boliden-csoportot, az IMI-csoportot, a KME-csoportot, az Outokumpu-csoportot és a Wielandot illetően a megtámadott határozatban kiemelte, hogy noha a kartelltevékenység egyrészről az 1990 és 1992 decembere közötti, másrészről pedig az 1994 júliusa és 1997 júliusa közötti időszakban kevésbé volt jelentős, a jogsértő tevékenység azonban sosem szűnt meg teljesen, ily módon a kérdéses jogsértés ténylegesen egy egységes, el nem évült jogsértésnek minősül (a megtámadott határozat (466), (471), (476), (477) és (592) preambulumbekezdése).

30 A HME-t, a Buntmetall-csoportot és a Chalkort illetően a megtámadott határozatból kitűnik, hogy a Bizottság az 1998. augusztus 29. előtti időszak vonatkozásában nem tudta bizonyítani a kartellben való részvételüket (a megtámadott határozat (592) és (597) preambulumbekezdése).

A bírságok összegének meghatározása

31 A Bizottság a megtámadott határozatban [az EK 81. cikkben] és [az EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) bekezdése és a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése alapján bírságokat szabott ki a Boliden-csoportra, Buntmetall-csoportra, a Chalkorra, a HME-re, az IMI-csoportra, a KME-csoportra, az Outokumpu-csoportra és a Wielandra (a megtámadott határozat (842) preambulumbekezdése és 2. cikke).

32 A Bizottság a bírságok összegét a kérdéses jogsértés súlya és időtartama, azaz az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdésében és a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében kifejezetten említett két kritérium alapján állapította meg, amely rendelkezések a megtámadott határozat szerint a kérdéses jogsértés időpontjában alkalmazandók voltak (a megtámadott határozat (601)–(603) preambulumbekezdése).

33 Az egyes vállalkozásokra kiszabott bírság összegének megállapítása érdekében a Bizottság a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az [ESZAK 65. cikk] (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatásban (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.) (a továbbiakban: iránymutatás) meghatározott módszert alkalmazta, noha arra szisztematikusan nem hivatkozott. A Bizottság a megtámadott határozatban megvizsgálta továbbá,

hogy az érintett vállalkozások megfelelnek-e – és ha igen, akkor mennyiben – az 1996. évi engedékenységi közleményben megállapított követelményeknek.

A bírságok kiindulási összege

– A jogsértés súlya

34 A kérdéses jogsértés súlyának értékelését illetően a Bizottság figyelembe vette a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, az érintett földrajzi piac kiterjedését és az említett piac méretét (a megtámadott határozat (605) és (678) preambulumbekezdése).

35 A Bizottság úgy érvelt, hogy a jelen ügyben szóban forgó, a piacok felosztására és az árak rögzítésére irányuló magatartások jellegüknél fogva különösen súlyos jogsértésnek minősülnek, és úgy vélte, hogy a kartell által érintett földrajzi piac megfelel az EGT területének. A Bizottság figyelembe vette azon tényt is, hogy a rézből készült vízvezetékcsövek piaca igen jelentős ipari ágazatot képez, amelynek értékét az EGT-ben 2000-ben, a kartell utolsó teljes évében 1 151 millió euróra becsülték (a megtámadott határozat (606) és (674)–(678) preambulumbekezdése).

36 A piacra gyakorolt tényleges hatást illetően a Bizottság kiemelte, hogy elegendő bizonyíték áll rendelkezésre annak bizonyításához, hogy a kartell összességében hatást

gyakorolt az érintett piacra, különösen az árakra, még ha e hatást lehetetlen is pontosan számszerűsíteni (a megtámadott határozat (670) és (673) preambulumbekezdése). A Bizottság e megállapítás során közelebbről több ténykörülményre is támaszkodott. Először is a kartell működtetését vette alapul azon tényre hivatkozva, hogy a résztvevők információkat cseréltek az értékesítési mennyiségekre és az árszintekre vonatkozóan (a megtámadott határozat (629) és (630) preambulumbekezdése).

37 Másodszor figyelembe vette azon körülményt, hogy a kartell tagjai az EGT-ben a piac jelentős részével, azaz 84,6%-ával rendelkeztek (a megtámadott határozat (635) preambulumbekezdése).

38 Harmadszor a Bizottság a kartell tagjai által a kartelltalálkozókkal összefüggésben készített táblázatokra, memorandumokra és feljegyzésekre támaszkodott. E dokumentumok arra utalnak, hogy az árak a kartell bizonyos időszakaiban emelkedtek, és a kartell tagjai a korábbi időszakokhoz képest további bevételekre tettek szert. Az említett dokumentumok közül néhány azt mutatja, hogy a kartellben részt vevő személyek úgy vélték, hogy a kartell az érintett vállalkozások számára lehetővé tette árcélkitűzéseik elérését. A Bizottság továbbá a Boliden-csoport egyik társaságának korábbi igazgatója, M. által, valamint a Wieland, a Boliden-csoport és a Mueller által együttműködéseik keretében tett nyilatkozatokra is támaszkodott (a megtámadott határozat (637)–(654) preambulumbekezdése).

39 Végül a Bizottság megállapította, hogy a kartell egyes résztvevőinek piaci részesedése a kartell teljes időtartama alatt viszonylag állandó maradt, még ha a résztvevők ügyfelei néha változtak is (a megtámadott határozat (671) preambulumbekezdése).

40 A Bizottság az alapján megállapította, hogy az érintett vállalkozások különösen súlyos jogsértést követtek el (a megtámadott határozat (680) preambulumbekezdése).

– Eltérő bánásmód

41 A Bizottság a megtámadott határozatban négy csoportot határozott meg, amelyek szerinte a vállalkozásoknak a kérdéses jogsértésben való viszonylagos jelentőségét mutatják. A Bizottság a kartell tagjait annak alapján sorolta be több kategóriába, hogy a kartell egyes résztvevői az EGT-ben az érintett termékek 2000-ben való értékesítése tekintetében milyen piaci részesedéssel rendelkeztek. Következésképpen a Bizottság a KME-csoportot az érintett piac fő szereplőjének tekintette, és az első kategóriába sorolta. A Wieland-csoportot (tagjai: a Wieland és a Buntmetall-csoport, amelynek irányítását a Wieland 1999 júliusában megszerezte), az IMI-csoportot és az Outokumpu-csoportot e piac közepes méretű szereplőjének tekintette, és a második kategóriába sorolta. A Bizottság a Boliden-csoportot a harmadik kategóriába sorolta. A HME és a Chalkor a negyedik kategóriában szerepel (a megtámadott határozat (681)–(692) preambulumbekezdése).

42 A piaci részesedéseket az egyes jogsértő vállalkozások által a sima, rézből készült vízvezetékcsövek és a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövek együttes piacán a vízvezetékcsövek értékesítésével elért forgalom alapján határozták meg. Ennélfogva a WICU- és Cuprotherm-csöveket nem értékesítő vállalkozások piaci részesedéseit úgy határozták meg, hogy a sima, rézből készült vízvezetékcsövekkel elért forgalmukat elosztották a sima és a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövek piacának együttes méretével (a megtámadott határozat (683) és (692) preambulumbekezdése).

43 A Bizottság következésképpen a bírságok kiindulási összegét a KME-csoport esetében 70 millió euróban, a Wieland-, az IMI- és az Outokumpu-csoport esetében 23,8 millió euróban, a Boliden-csoport esetében 16,1 millió euróban, a Chalkor és a HME esetében pedig 9,8 millió euróban állapította meg (a megtámadott határozat (693) preambulumbekezdése).

44 Figyelemmel azon tényre, hogy a Wieland és a Buntmetall-csoport 1999 júliusától kezdve egyetlen vállalkozást képezett, és 1995 júniusáig a KME France és a KME Italy együttesen a KME Germanytől különálló vállalkozást képezett, a Bizottság a rájuk kiszabott bírságok kiindulási összegét a következőképpen állapította meg: a KME-csoport esetében (a KME Germany, a KME France és a KME Italy egyetemlegesen) 35 millió euró; a KME Germany esetében 17,5 millió euró, a KME Italy és a KME France esetében egyetemlegesen 17,5 millió euró; a Wieland-csoport esetében 3,25 millió euró; a Wieland esetében 19,52 millió euró és a Buntmetall-csoport esetében 1,03 millió euró (a megtámadott határozat (694)–(696) preambulumbekezdése).

45 Annak szükségességét figyelembe véve, hogy a bírság mértékét úgy kell megállapítani, hogy az elrettentő hatású legyen, a Bizottság az Outokumpu-csoportra kiszabott bírság kiindulási összegét 50%-kal növelte, amely így 35,7 millió euróra emelkedett, mivel úgy vélte, hogy e vállalkozáscsoport világméretű forgalma – amely meghaladta az 5 milliárd eurót – azt jelzi, hogy a vállalkozáscsoport mérete és gazdasági jelentősége igazolja az említett növelést (a megtámadott határozat (703) preambulumbekezdése).

A bírságok alapösszege

46 A megtámadott határozatból kitűnik, hogy a Bizottság a bírságok kiindulási összegeit a jogsértés teljes évei esetében 10%-kal, valamennyi további hat hónaptól egy

évig tartó időszak esetében pedig 5%-kal növelte. Így a következőket állapította meg:

– a kartellben tizenegy éven és öt hónapon keresztül részt vevő IMI-csoport esetében a bírság 23,8 millió eurós kiindulási összegét 110%-kal kell növelni;

– a kartellben tizenegy éven és öt hónapon keresztül részt vevő Outokumpu-csoport esetében a bírságnak az elrettentés érdekében való megemelés után 35,7 millió euróban megállapított kiindulási összegét 110%-kal kell növelni;

– a kartellben tizenkét éven és kilenc hónapon keresztül részt vevő Boliden-csoport esetében a bírság 16,1 millió eurós kiindulási összegét 125%-kal kell növelni;

– a kartellben tizenkét hónapon keresztül részt vevő Chalkor esetében a bírság 9,8 millió eurós kiindulási összegét 10%-kal kell növelni;

– a kartellben két éven és hat hónapon keresztül részt vevő HME esetében a bírság 9,8 millió eurós kiindulási összegét 25%-kal kell növelni;

– a kartellben öt éven és hét hónapon keresztül részt vevő KME-csoport esetében a bírság 35 millió eurós kiindulási összegét 55%-kal kell növelni;

– a kartellben hét éven és két hónapon keresztül részt vevő KME Germany esetében a bírság 17,5 millió eurós kiindulási összegét 70%-kal kell növelni;

– a kartellben öt éven és tíz hónapon keresztül részt vevő KME France és KME Italy esetében a bírság 17,5 millió eurós kiindulási összegét 55%-kal kell növelni;

– mivel a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a Wieland egyrészről egy kilenc évig és kilenc hónapig tartó időszakért egyénileg felel, másrészről pedig egy további egy évig és nyolc hónapig tartó időszakért a Buntmetall-csoporttal egyetemlegesen felel, a bírság azon 19,52 millió eurós kiindulási összegét, amelyért a Wieland egyedül felel, 95%-kal kell növelni, a bírság azon 3,25 millió eurós kiindulási összegét pedig, amelyért a Wieland és a Buntmetall-csoport egyetemlegesen felel, 15%-kal kell növelni (a megtámadott határozat (706)–(714) preambulumbekezdése).

47 Ennélfogva a kérdéses vállalkozásokra kiszabott bírságok alapösszegei a következők:

– a KME-csoport esetében: 54,25 millió euró;

– a KME Germany esetében: 29,75 millió euró;

– a KME France és a KME Italy esetében (egyetemlegesen): 27,13 millió euró;

– a Buntmetall-csoport esetében: 1,03 millió euró;

– a Wieland-csoport esetében: 3,74 millió euró;

– a Wieland esetében: 38,06 millió euró;

– az IMI-csoport esetében: 49,98 millió euró;

– az Outokumpu-csoport esetében: 74,97 millió euró;

– a Chalkor esetében: 10,78 millió euró;

– a HME esetében: 12,25 millió euró;

– a Boliden-csoport esetében: 36,225 millió euró (a megtámadott határozat (719) preambulumbekezdése).

Súlyosító és enyhítő körülmények

48 A Bizottság az Outokumpu-csoportra kiszabott bírság alapösszegét 50%-kal növelte arra hivatkozva, hogy e vállalkozáscsoport visszaeső, mivel az [ESZAK 65. cikk]

szerinti eljárásban a hidegen hengerelt, rozsdamentes, lapos acéltermékek európai gyártóinak megállapodásával és összehangolt magatartásaival kapcsolatos, 1990. július 18-án hozott 90/417/ESZAK bizottsági határozat (HL L 220., 28. o.) címzettje volt (a megtámadott határozat (720)–(726) preambulumbekezdése).

49 Enyhítő körülmények címén a Bizottság figyelembe vette azon tényt, hogy a KME- és az Outokumpu-csoport az 1996. évi engedékenységi közlemény hatálya alá nem eső együttműködésük keretében információkkal szolgált a számára.

50 Ennélfogva a Bizottság az Outokumpu-csoportra kiszabott bírság alapösszegét 40,17 millió euróval csökkentette, amely azon bírságnak felel meg, amelyet a jogsértés 1989 szeptemberétől 1997 júliusáig tartó időszakára szabtak volna ki rá, amely időszak megállapítását az általa a Bizottságnak szolgáltatott információk tették lehetővé (a megtámadott határozat (758) és (759) preambulumbekezdése).

51 A KME-csoportot illetően a kiszabott bírság alapösszegét 7,93 millió euróval csökkentették az együttműködése miatt, amely lehetővé tette a Bizottság számára annak bizonyítását, hogy a kérdéses jogsértés kiterjedt a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövekre is (a megtámadott határozat (760) és (761) preambulumbekezdése).

Az 1996. évi engedékenységi közlemény alkalmazása

52 A Bizottság az 1996. évi engedékenységi közlemény D. pontja alapján az Outokumpu-csoport esetében 50%-kal, a Wieland-csoport esetében 35%-kal, a Chalkor

esetében 15%-kal, a Boliden-csoport és az IMI-csoport esetében 10%-kal, a KME-csoport esetében pedig 35%-kal csökkentette a bírság összegét. A HME e közlemény alapján semmilyen csökkentésben nem részesült (a megtámadott határozat (815) preambulumbekezdése).

A bírságok végső összege

53 A 17. rendelet 15. cikke (2) bekezdésének és az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Bizottság a megtámadott határozat címzett vállalkozásaira kiszabott bírságok összegét a következőképpen állapította meg:

– a Boliden-csoport esetében: 32,6 millió euró;

– a Buntmetall-csoport esetében: 0,6695 millió euró;

– a Chalkor esetében: 9,16 millió euró;

– a HME esetében: 4,49 millió euró;

– az IMI-csoport esetében: 44,98 millió euró;

– a KME-csoport esetében: 32,75 millió euró;

– a KME Germany esetében: 17,96 millió euró;

– a KME France és a KME Italy esetében (egyetemlegesen): 16,37 millió euró;

– az Outokumpu-csoport esetében: 36,14 millió euró;

– a Wieland-csoport esetében: 2,43 millió euró;

– a Wieland esetében: 24,7416 millió euró (a megtámadott határozat (842) preambulumbekezdése).

Az eljárás és a felek kérelmei

54 A Törvényszék Hivatalához 2005. január 21-én benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

55 Mivel módosult a Törvényszék tanácsainak összetétele, az előadó bírót a nyolcadik tanácsba osztották be, következésképpen a jelen ügyet e tanács elé utalták.

56 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozat 1. cikkének f) pontját és 2. cikkének d) pontját a rá bírságot kiszabó részében;

– másodlagosan csökkentse a rá kiszabott bírság összegét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

57 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

58 Keresetének alátámasztására a felperes hat, a kartellben való részvétele kényszerű jellegének figyelmen kívül hagyására, a bírság kiindulási összegének téves megállapítására, a bírság kiindulási összegének az időtartamra tekintettel való téves növelésére, az enyhítő körülmények figyelmen kívül hagyására, az 1996. évi engedékenységi közlemény téves alkalmazására, illetve a bírság aránytalan összegére alapított jogalapra hivatkozik.

59 A felperes által felhozott jogalapok megvizsgálása előtt emlékeztetni kell arra, hogy a megtámadott határozat (601) és (842) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság a jogsértés miatti bírságokat a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése, valamint az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdése alapján szabta ki. Továbbá a Bizottság a bírságok összegének kiszámításakor az iránymutatásban és az 1996. évi engedékenységi közleményben meghatározott módszert alkalmazta (lásd a fenti 33. pontot).

60 Az iránymutatás ugyan nem minősül jogszabálynak, mégis olyan, a gyakorlatban követendő magatartási szabályt tartalmaz, amelytől a Bizottság egyes esetekre nézve nem térhet el anélkül, hogy olyan magyarázatot ne adna erre, amely összeegyeztethető az egyenlő bánásmód elvével (lásd a Bíróság C-397/03. P. sz., Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben 2006. május 18-án hozott ítéletének [EBHT 2006., I-4429. o.) 91. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

61 A Törvényszék feladata tehát annak vizsgálata a megtámadott határozatban kiszabott bírságok jogszerűségének felülvizsgálata keretében, hogy a Bizottság a mérlegelési jogkörét az iránymutatásban meghatározott módszert követve gyakorolta-e, és amennyiben a Törvényszék azt állapítja meg, hogy a Bizottság e módszertől eltért, meg kell vizsgálnia, hogy ez az eltérés igazolt-e és a jogilag megkövetelt módon indokolt-e. Ezzel kapcsolatosan meg kell jegyezni, hogy a Bíróság helybenhagyta egyrészt magát az iránymutatás alapelvét, másrészt az abban meghatározott általános módszert (a Bíróság C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 252–255., 266–267., 312. és 313. pontja).

62 A Bizottság saját mérlegelési jogkörének az iránymutatás elfogadásából származó korlátozásával ugyanis nem összeegyeztethetetlen a Bizottság alapvető mérlegelési mozgásterének fenntartása. Az iránymutatás számos olyan rugalmas elemet tartalmaz, amely lehetővé teszi, hogy a Bizottság diszkrecionális jogkörét a 17. és az 1/2003 rendelet Bíróság által értelmezett rendelkezéseinek megfelelően gyakorolja (a fenti 61. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 267. pontja).

63 Ennélfogva azokon a területeken, ahol a Bizottság megőrizte mérlegelési mozgásterét például az időtartamra tekintettel való növelés mértékét illetően, az e mérlegelésekre vonatkozó jogszerűségi felülvizsgálat a nyilvánvaló mérlegelési hiba hiányának vizsgálatára korlátozódik (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-241/01. sz., Scandinavian Airlines System kontra Bizottság ügyben 2005. július 18-án hozott ítéletének [EBHT 2005., II-2917. o.] 64. és 79. pontját).

64 A Bizottság mérlegelési mozgástere és az azzal kapcsolatban általa meghatározott korlátok főszabály szerint nem kötik a bíróságot korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlásában (a Törvényszék T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz., JFE Engineering és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-2501. o.] 538. pontja), ami feljogosítja a bíróságot a Bizottság által kiszabott bírság összegének megsemmisítésére, mérséklésére, illetve növelésére (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-3/06. P. sz., Groupe Danone kontra Bizottság ügyben 2007. február 8-án hozott ítéletének [EBHT 2007., I-1331. o.] 60–62. pontját és a Törvényszék T-368/00. sz., General Motors Nederland és Opel Nederland kontra Bizottság ügyben 2003. október 21-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-4491. o.] 181. pontját).

1. *A felperes kartellben való részvétele kényszerű jellegének figyelmen kívül hagyására alapított jogalapról*

A felek érvei

65 A felperes lényegében úgy érvel, hogy alapvetően az ötök csoportjának tagjai – azaz az érintett piac fő gazdasági szereplői – általi megtorlástól való félelmében vett részt a kartellben. Ő a kartell áldozata volt, nem pedig annak létrehozója vagy domináns tagja. Következésképpen előadja, hogy – noha megsértette az EK 81. cikket – nem szabható ki rá bírság, vagy csak csökkentett mértékű, illetve szimbolikus bírság szabható ki rá.

66 Ebben az összefüggésben a felperes a Bizottság több olyan korábbi határozatára hivatkozik, amelyben a vállalkozások versenyellenes megállapodásban való részvételre bírása érdekében vagy a részvétel folytatására bírása érdekében kifejtett kényszerítő cselekmény áldozatává vált vállalkozásokra egyáltalán nem szabtak ki bírságot, vagy lényegesen csökkentett összegű bírságokkal szankcionálták őket.

67 Azon állításának alátámasztására, miszerint nyomást gyakoroltak rá, a felperes azt állítja, hogy kisméretű és a nyugat-európai piacokon viszonylag új vállalkozás lévén időről-időre szükséges volt jelen lennie ipari találkozókon annak érdekében, hogy jogszerűen információkat gyűjtsön a vízvezetékcsövek piacáról. Ennélfogva, amikor úgy döntött, hogy jelen lesz az 1998. augusztus 28-i találkozón, amelyre a Bizottság a megtámadott határozatban hivatkozik, azt azzal a meggyőződéssel tette, hogy azért hívták meg, hogy megvitassák „az ivóvízről szóló európai irányelvet", és meglepődött a találkozó összejátszást eredményező jellegén. A találkozó során ugyanis a felperes olyan kényszerítő cselekmény áldozatává vált, amely arra ösztönözte, hogy passzívan és alárendelten jelen legyen hat későbbi találkozón.

68 Az említett találkozókon az öt érintett ország – azaz Németország, az Egyesült Királyság, Franciaország, Spanyolország és Hollandia – mindegyikének piaci vezetői az árakra és az árengedményekre vonatkozó célkitűzéseket javasoltak a következő hónapokat illetően. A felperes azonban ezen öt nyugati piacon nem változtatta meg az árakra és az értékesítésekre vonatkozó politikáját, és az ezen országokba irányuló exportja még tovább is növekedett.

69 A felperes a Bizottság irataiban szereplő, különösen a KME-csoporttól és a Wielandtól származó különböző dokumentumokra is utal. Azt állítja, hogy e dokumentumok a megszövegezésük „összeesküvésszerű" összefüggéseire tekintettel először is azt erősítik meg, hogy az ötök csoportja meg kívánta félemlíteni azon vállalkozásokat, amelyek nem engedtek a kéréseiknek, másodszor pedig azt, hogy az 1998. augusztus 28-i

találkozón vele szemben kifejezésre juttatott fenyegetéseket már korábban eltervezték, és a felperes alappal tekinthette azokat hihetőnek.

70 A Bizottság a jelen jogalap elutasítását kéri.

A Törvényszék álláspontja

71 Már most el kell utasítani a felperesnek a Bizottság korábbi határozataira való hivatkozását, mivel a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata nem szolgál a versenyjogi bírságok jogi kereteként (a T-203/01. sz., Michelin kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-4071. o.] 292. pontja).

72 Továbbá meg kell jegyezni, hogy az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a vállalkozások által annak érdekében gyakorolt nyomás, hogy más vállalkozásokat rávegyenek a versenyjogi jogsértésben való részvételre, – a nyomásgyakorlás jelentőségétől függetlenül – nem mentesíti az érintett vállalkozást az elkövetett jogsértésért való felelőssége alól, továbbá egyáltalán nem változtat a kartell súlyán, és a bírságok összegeinek kiszámítása szempontjából nem minősülhet enyhítő körülménynek, mivel az érintett vállalkozás az esetleges nyomásgyakorlást bejelenthette volna az illetékes hatóságoknak, és panaszt nyújthatott volna be azokhoz (lásd ebben az értelemben a fenti 61. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 369. és 370. pontját; a Törvényszék T-17/99. sz., KE KELIT kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1647. o.] 50. pontját és T-62/02. sz., Union Pigments kontra Bizottság ügyben 2005. november 29-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-5057. o.] 63. pontját).

73 A jelen jogalapot tehát el kell utasítani.

2. *A bírság kiindulási összegének téves megállapítására alapított jogalapról*

74 E jogalap keretében a felperes úgy érvel, hogy a Bizottság a rá kiszabott bírság kiindulási összegének megállapításakor tévesen alkalmazta a jogot, mivel elmulasztotta figyelembe venni egyrészről azon tényt, hogy kizárólag a kartell harmadik ágában vett részt, másrészről pedig azon tényt, hogy öt országra korlátozódott azoknak a megállapodásoknak a földrajzi kiterjedése, amelyekben részt vett.

A felperesnek a kartellben való korlátozott részvételéről

A felek érvei

75 A felperes előadja, hogy a Bizottság által megvalósított eltérő bánásmód, amely a kartell résztvevőinek piaci részesedésein alapul, nem megfelelő, és sérti az egyenlő bánásmód elvét, mivel a résztvevők piaci részesedései közötti különbség nem tükrözi a kartellben való korlátozott részvételét.

76 A felperes szerint nem vitás, hogy a jogsértés, amelyért felelősségre vonták, kizárólag abban áll, hogy a kiterjedt európai megállapodások keretében a kartell harmadik ágában 1998 augusztusa és 1999 áprilisa között részt vett a kilencek csoportjának jogellenes együttműködésében.

77 Előadja, hogy mind a SANCO-megállapodások, illetve a WICU- és Cuprotherm-megállapodások keretében megfigyelt együttműködés, mind pedig az ötök csoportjának tagjai közötti együttműködés is intenzívebb volt, mint a kilencek csoportjának tagjai közötti együttműködés.

78 A felperes előadja továbbá, hogy a Bizottság a megtámadott határozat (690) preambulumbekezdésében tévesen állapította meg, hogy a kartellben való részvétele a kartell tevékenységeit hatékonyabbá tette. E tekintetben a felperes megjegyzi, hogy sosem csatlakozott a kiterjedt európai megállapodások keretében javasolt kvótákhoz, és a kartell által érintett országokba irányuló értékesítései a részvételének ideje alatt épp ellenkezőleg még növekedtek is.

79 A felperes ebből arra következtet, hogy a rá kiszabott bírság kiindulási összegét csökkenteni kell figyelemmel arra, hogy a többi résztvevőhöz képest eltérő jelleggel, mértékben és minőségben vett részt a kartellben.

80 A Bizottság előadja, hogy a megtámadott határozatból kitűnik, hogy három ágból álló egységes jogsértést állapított meg.

81 Azt állítja, hogy a bírság kiindulási összegének megállapításakor nem volt köteles megkülönböztetni egyrészről a felperest és a SANCO-megállapodásokban, valamint a WICU- és Cuprotherm-megállapodásokban részt vevő vállalkozásokat, másrészről pedig az ötök csoportjának tagjait és a kilencek csoportjának tagjait.

82 Először is a Bizottság e tekintetben azt állítja, hogy a felperesnek 1998. augusztus 28-tól 1999 szeptemberének elejéig a kartellben való aktív részvétele nem tért el minőségileg vagy mennyiségileg a többi jogsértő vállalkozás részvételétől. Emlékeztet

továbbá arra, hogy azon tény, hogy egyes vállalkozások hosszabb ideig vettek részt a kartellben, mint mások, nem változtat a jogsértésük súlyán. A hosszabb részvétel a bírságnak az időtartamra tekintettel való növelésében fejeződik ki.

83 Másodszor a Bizottság emlékeztet arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az egyes résztvevők által elkövetett jogsértés tényleges hatásának értékelésekor a forgalomnak a jogsértés tárgyát képező termékekből származó része a jellegénél fogva alkalmas arra, hogy pontosan kimutassa a jogsértés érintett piacra gyakorolt hatásának a mértékét.

84 A versenykorlátozó magatartás tárgyát képező termékekkel elért forgalom alapján történő különböző kategóriákba való sorolás szükségszerűen a bírságok megközelítőleg azonos kiindulási összegeihez vezet a piaci részesedés százalékos aránya szerint. Ez azt eredményezi, hogy a Bizottság a jelentős piaci részesedéssel rendelkező vállalkozásra kiszabott bírság kiindulási összegét magasabb mértékben állapítja meg, mint a kisebb piaci részesedéssel rendelkező vállalkozásra kiszabott bírság kiindulási összegét. A Bizottság ezért állapította meg a KME-csoportra kiszabott bírság kiindulási összegét 70 millió euróban, míg a Chalkorra kiszabott bírság kiindulási összegét csak 9,8 millió euróban. Nyilvánvaló, hogy e megközelítés nem sérti az egyenlő bánásmód elvét.

85 Harmadszor a Bizottság előadja, hogy az ítélkezési gyakorlattal ellentétes szigorúbban szankcionálni a kartell két vagy három ágában részt vevő vállalkozást, mint az ugyanolyan piaci részesedéssel rendelkező, de csak a kartell egyetlen ágában részt vevő vállalkozást (a Bíróság 100/80–103/80. sz., Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1983. június 7-én hozott ítéletének [EBHT 1983., 1825. o.] 121. pontja és C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-8417. o.] 91. pontja; a Törvényszék T-151/94. sz., British Steel kontra Bizottság ügyben 1999. március 11-én hozott ítéletének [EBHT 1999., II-629. o.] 643. pontja és T-220/00. sz., Cheil Jedang kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2473. o.] 91. pontja).

86 Negyedszer a Bizottság megjegyzi, hogy nincs bizonyíték arra, hogy a SANCO-megállapodások, valamint a WICU- és Cuprotherm-megállapodások érezhetően szorosabb együttműködést eredményeztek volna, mint a kiterjedt európai megállapodások keretében megvalósult együttműködés. Ennélfogva semmi nem indokolja, hogy a kartell első két ágát a versenyjogi szabályok súlyosabb megsértésének tekintsék, mint a harmadik ágat.

87 Ötödször a Bizottság úgy véli, hogy semmi nem indokolta, hogy a kiterjedt európai megállapodások keretében az ötök csoportjának tagjait megkülönböztessék a másik négy gyártótól, azaz a Boliden-csoporttól, a HME-től, a Buntmetall-csoporttól és a Chalkortól, mivel ez utóbbiak részvétele fontos volt a kartell működéséhez, és abból az 1998 és 2001 közötti időszakban ugyanolyan mértékben hasznot húztak, mint a többi résztvevő.

88 Hatodszor a Bizottság azt állítja, hogy a Chalkor részvétele hatékonyabbá tette a kartell tevékenységeit. Pusztán az a tény, hogy az ötök csoportjának tagjai hívták fel a Chalkort és három másik társaságot a hozzájuk való csatlakozásra, azt bizonyítja, hogy ez utóbbiak fontosak voltak a kartell hatékonyságához. A Bizottság úgy érvel, hogy azon tény, hogy a Chalkor a kartellben való részvétele során növelte értékesítéseit, nem bizonyítja, hogy a kartelltalálkozókon való részvétele nem erősítette meg a jogellenes megállapodásokat. Az értékesítések növekedése a szezonális hatással vagy azon ténnyel magyarázható, hogy bizonyos idő után a Chalkornak kevésbé voltak gátlásai a többi jogsértő vállalkozás megtévesztésével kapcsolatban.

89 Hetedszer a Bizottság előadja, hogy még ha meg is állapított volna intenzívebb együttműködést a megtámadott határozat néhány címzettje között, e megállapítás e vállalkozások esetében magasabb bírság kiszabását eredményezte volna, nem pedig azt, hogy a többi címzettre alacsonyabb bírságot szab ki. Ennélfogva a Bizottság úgy érvel, hogy ha a Törvényszék elfogadja a Chalkor e kérdésre vonatkozó érveit, korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva a Chalkorra kiszabott bírság összegének csökkentése helyett

inkább növelnie kellene a „SANCO-gyártókra", azaz a KME-csoportra, a Wielandra és a Boliden-csoportra kiszabott bírságok összegét.

A Törvényszék álláspontja

90 Előzetesen emlékeztetni kell azon elvekre, amelyeket az ítélkezési gyakorlat az EK 81. cikk (1) bekezdésének kartell típusú megsértéséből eredő egyéni felelősséget illetően alakított ki.

91 Először is a jogsértésért való felelősséget mint olyat illetően az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy azon tény, hogy a vállalkozás nem vett közvetlenül részt a teljes kartell összes alkotóelemében, nem mentesítheti e vállalkozást az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértéséért való felelőssége alól, ha bizonyítást nyer, hogy szükségszerűen tudnia kellett egyrészről, hogy az az összejátszás, amelyben részt vesz, egy átfogó terv részét képezi, másrészről pedig, hogy ezen átfogó terv a kartell alkotóelemeinek összességére kiterjed (lásd ebben az értelemben a Bíróság C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4125. o.] 87. pontját; a Törvényszék T-295/94. sz., Buchmann kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-813. o.] 121. pontját és T-99/04. sz., AC-Treuhand kontra Bizottság ügyben 2008. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 2008., II-1501. o.] 130. és 131. pontját).

92 A Bizottságnak, miután bizonyította a kartell fennállását, és megállapította annak résztvevőit, a bírságok kiszabása érdekében meg kell vizsgálnia az egyes vállalkozások részvételének relatív súlyát. Ez kitűnik mind az ítélkezési gyakorlatból (lásd ebben az értelemben a fenti 91. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 90. és 150. pontját, a fenti 61. pontban hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 145. pontját és a fenti 91. pontban hivatkozott AC-Treuhand kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 133. pontját), mind pedig az iránymutatásból, amely egyrészről a kiindulási összeget (egyéniesített kiindulási összeg) illetően eltérő bánásmódot irányoz elő, másrészről pedig előírja azon súlyosító és enyhítő körülmények figyelembevételét, amelyek

lehetővé teszik a bírság összegének módosítását, tekintettel különösen az érintett vállalkozásoknak a jogsértés megvalósításában játszott aktív vagy passzív szerepére.

93 A vállalkozásra azonban sosem szabható ki olyan bírság, amelynek összegét olyan összejátszásban való részvételre tekintettel számították ki, amely tekintetében nem állapították meg a felelősségét (a Törvényszék T-28/99. sz., Sigma Tecnologie kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1845. o.] 79–82. pontja).

94 A fent említett elvek fényében kell megvizsgálni a felperes azon kifogását, miszerint a Bizottság nem vette figyelembe a kartellben való korlátozott részvételét.

95 Először is meg kell vizsgálni a felperesnek a SANCO-megállapodásokban, valamint a WICU- és Cuprotherm-megállapodásokban való részvételének hiányára alapított kifogást.

96 Ezzel összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy nem vitás, hogy a felperes csak a kiterjedt európai megállapodásokban vett részt, és kizárólag a kartell ezen ágában való részvételéért állapították meg a felelősségét (a megtámadott határozat (461) preambulumbekezdése). A Bizottság azonban nem vizsgálta meg azon kérdést, hogy a kartell kizárólag egyetlen ágában részt vevő jogsértő vállalkozás az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdése értelmében kevésbé súlyos jogsértést követ-e el, mint azon jogsértő vállalkozás, amely ugyanazon kartell keretében annak valamennyi ágában részt vesz. E kérdés a jelen ügyben annál is inkább jelentős volt, mivel a felperes felelősségét nem állapították meg a kartell másik két ága, azaz a SANCO-megállapodások, valamint a WICU- és Cuprotherm-megállapodások tekintetében.

97 A Bizottság a megtámadott határozat (689) preambulumbekezdésében ugyanis megállapította, hogy nem kell eltérő bánásmódot alkalmazni azon jogsértő vállalkozásokkal szemben, akik kizárólag a kiterjedt európai megállapodásokban vettek rész, illetve akik a SANCO-megállapodásokban is részt vettek, mivel a SANCO-megállapodások keretében való együttműködés nem volt sokkal szorosabb, mint a kiterjedt európai megállapodások keretében megvalósult együttműködés.

98 Meg kell állapítani, hogy a Bizottság érvelése téves, mivel a kartell különböző ágainak intenzitása közötti összehasonlítás esetleg akkor lett volna releváns, ha a felperes a kartell több ágában is részt vett volna, amiről a jelen ügyben nincs szó.

99 Azon vállalkozás ugyanis, amelynek a felelősségét a kartell több ága tekintetében is megállapították, nagyobb mértékben hozzájárul e kartell hatékonyságához és súlyához, mint az ugyanazon kartell kizárólag egyetlen ágában részt vevő jogsértő vállalkozás. Ennélfogva az első vállalkozás súlyosabb jogsértést követ el, mint a második.

100 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a büntetések egyéniesítésének és a személyes felelősségnek az elve alapján a Bizottság az egyes jogsértő vállalkozások kartellben való részvétele relatív súlyának értékelésekor köteles figyelembe venni azon tényt, hogy a fenti 91. pontban hivatkozott Bizottság kontra Anic Partecipazioni ügyben hozott ítélet 87. pontja értelmében egyes jogsértő vállalkozások felelősségét adott esetben nem állapították meg e kartell valamennyi ága tekintetében.

101 Az iránymutatás alkalmazása keretében ezen értékelést szükségszerűen az egyéniesített kiindulási összeg megállapításának szakaszában kell elvégezni, mivel az enyhítő körülmények figyelembevétele csupán a bírság alapösszegének módosítását teszi lehetővé a kartell jogsértő vállalkozás általi működtetésének módjai alapján. Márpedig azon jogsértő vállalkozás, amelynek e kartell bizonyos ágai tekintetében nem

állapították meg a felelősségét, nem játszhatott szerepet az említett ágak működtetésében. A versenyjogi szabályok megsértése a vele szemben megállapított jogsértés korlátozott terjedelme miatt kevésbé súlyos, mint a versenyjogi szabályoknak a jogsértés valamennyi ágában részt vevő jogsértő vállalkozásoknak betudható megsértése.

102 A Bizottság azon érve, miszerint a kiterjedt európai megállapodások valamennyi tagja hasznot húzott a „SANCO-gyártók" által okozott versenykorlátozásból, nem fogadható el, mivel a Bizottság nem állapította meg a felperes felelősségét a kérdéses jogsértés SANCO-megállapodásokra vonatkozó ágát illetően. E tekintetben ki kell továbbá emelni, hogy az árkartell versenyellenes hatása természeténél fogva alkalmas arra, hogy abból az érintett piacon jelenlévő valamennyi szállító, és nem csupán az említett kartellben részt vevő vállalkozások húzzanak hasznot.

103 A fenti 85. pontban hivatkozott és a Bizottság által a viszonválaszában említett ítéleteket illetően elegendő megállapítani azt, hogy azok nem vonatkoznak arra a kérdésre, hogy a kartell egyetlen ága tekintetében felelősségre vont jogsértő vállalkozás kevésbé súlyos jogsértést követ-e el, mint az a jogsértő vállalkozás, amelyet ugyanazon kartell keretében annak valamennyi ága tekintetében felelősségre vontak.

104 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét, amikor a bírságok összegének kiszámításakor elmulasztotta figyelembe venni azon tényt, hogy a KME-csoporttól, a Wielandtól és a Boliden-csoporttól eltérően a felperes csak a kartell egyik ágában vett részt, és ennélfogva különböző helyzeteket azonos módon kezelt, anélkül hogy e bánásmód objektíve igazolható lenne.

105 Ami az e megállapításból levonandó következtetéseket illeti, a Bizottság a SANCO-megállapodásokat illetően azt javasolja, hogy a Törvényszék a felperesre kiszabott

bírság csökkentése helyett a „SANCO-gyártókra” kiszabott bírságok összegét növelje meg. A Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva azonban úgy véli, hogy a Bizottság által alapul vett kiindulási összeg a kartell mindhárom ága által képviselt súlyhoz képest megfelelő jellegű, és a Chalkorra kiszabott bírság kiindulási összegét kell csökkenteni azon tény figyelembevétele érdekében, hogy a Bizottság a felperes felelősségét kizárólag a kartell harmadik ágában való részvétele tekintetében állapította meg.

106 Továbbá el kell utasítani a Bizottságnak a fenti 83. és 84. pontban kifejtett érveit, amennyiben azok azzal való érvelésként értelmezhetők, hogy a felperes SANCO megállapodásokban való részvételének hiányát elegendően tükrözte a rá kiszabott bírság egyéniesített kiindulási összege. Ezen érv azon a feltevésen alapul, hogy a SANCO-csöveket nem értékesítő Chalkor piaci részesedését valamennyi, sima, rézből készült vízvezetékcsöveket gyártó vállalkozás forgalmának – ideértve a „SANCO-csövek” értékesítését is – összesítése alapján számították ki.

107 Márpedig a SANCO-megállapodások és a kiterjedt európai megállapodások ugyanazon releváns piacot, azaz a sima, rézből készült vízvezetékcsövek piacát érintették. Ennélfogva a Bizottság a felperes érintett piacon való piaci részesedésének kiszámítása érdekében még a SANCO-megállapodások hiányában is köteles lett volna figyelembe venni a SANCO-csövek értékesítésével elért forgalmat.

108 A WICU- és Cuprotherm-megállapodásokat illetően azonban más a helyzet. E megállapodások a sima, rézből készült vízvezetékcsöveket nem helyettesíthető termékeket érintettek. A megtámadott határozat (459) preambulumbekezdéséből ugyanis kitűnik, hogy a sima, rézből készült vízvezetékcsövek és a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövek elkülönült érintett piacokat jelentenek.

109 Ennélfogva azáltal, hogy a Bizottság a sima, rézből készült vízvezetékcsövek piacán tevékenykedő felperes piaci részesedését a sima, rézből készült vízvezetékcsövek piacán elért forgalomra és a műanyag szigetelésű, rézből készült vízvezetékcsövek piacán elért forgalomra tekintettel számította ki, a felperes esetében ténylegesen kisebb piaci részesedést, és ennélfogva alacsonyabb egyéniesített kiindulási összeget állapított meg, mint amelyet akkor állapított volna meg, ha a piaci részesedését kizárólag az azon piacon elért forgalomra tekintettel számította volna ki, ahol a felperes ténylegesen részt vett a kartellben.

110 Másodszor azon kérdést illetően, hogy azon tény, hogy az ötök csoportján belüli együttműködés intenzívebb volt, mint a kilencek csoportján belül, igazolta-e a bírságok tekintetében való eltérő bánásmódot, a következőket kell megjegyezni.

111 Mindkét csoport, azaz az ötök csoportja és a kilencek csoportja is tevékenykedett a kartell harmadik ága keretében, amely tekintetében a felperes felelősségét megállapították. A megtámadott határozat (690) preambulumbekezdésében a Bizottság megállapította, hogy a felperes a mérete miatt nem az ötök csoportjának a tagja. A felperes e megállapítást nem vitatta.

112 Ennélfogva nem kifogásolható, hogy a Bizottság megállapította, hogy a felperes kiterjedt európai megállapodásokban való részvételének súlyát megfelelően figyelembe vette akkor, amikor a jogsértő vállalkozásokat a piaci részesedéseik alapján kategóriákba sorolta.

113 A fentiek összességére tekintettel kizárólag a felperesre kiszabott bírság összegét kell módosítani a SANCO-megállapodásokban való részvétele hiányának kifejezésre juttatása érdekében. E megváltoztatás konkrét következményei a lenti 183–186. pontban kerülnek kifejtésre.

Azon földrajzi piac terjedelméről, amelyen a felperes részt vett a kartellben

A felek érvei

114 Lényegében a felperes vitatja azon tényt, hogy a Bizottság – a piaci részesedését az eltérő bánásmód alapjául véve – a németországi, franciaországi, spanyolországi, egyesült királyságbeli és hollandiai értékesítéseken túl a görögországi értékesítéseket is figyelembe vette. A felperes azt állítja, hogy azon megállapodás földrajzi kiterjedése, amelyben 1998 augusztusa és 1999 szeptembere között részt vett, Németországra, Franciaországra, Spanyolországra, az Egyesült Királyságra és Hollandiára korlátozódott. A Bizottság a görögországi értékesítések figyelembevételével 2,2-ről 3,8%-ra emelte a felperes piaci részesedését, ami a kiszabott bírság kiindulási összegének 72%-kal való növelésének felel meg.

115 A felperes szerint azon tény, hogy a görög piacra vonatkozó fenyegetések következtében vett részt a kartellben, nem foglalja magában azt, hogy Görögország a kartell által érintett terület részét képezte. A Bizottság a megtámadott határozatban ugyanis összekeverte a kartell célját és az annak keretében alkalmazott eszközöket.

116 A Bizottság állításait, amelyek szerint a felperes a kartell egyes résztvevőinek származási piacain hallgatólagos versenytilalmi megállapodásból húzott hasznot, az ügy irataiban szereplő elemek nem támasztják alá. A Bizottság állításait egyébként bizonyítékok is cáfolják. E tekintetben semmi nem utal arra, hogy az ötök csoportjának tagjain és a SANCO-megállapodások résztvevőin kívül a kartell többi résztvevője megegyezett volna abban, hogy görögországi értékesítéseiket korlátozzák, illetve hogy azokat korlátozták. Valójában a felperes versenytársainak Görögországba irányuló importja az 1997-ben kitett 3263 tonnáról 1999-ben 3548 tonnára emelkedett.

Sőt, a felperes Franciaországba, Németországba, az Egyesült Királyságba és Spanyolországba irányuló exportja az 1998 második félévében kitett 4135 tonnáról 1999 első félévében 5201 tonnára emelkedett, ami 26%-os növekedést jelent.

117 A felperes szerint értelmetlen azt állítani, hogy a kartell egyes résztvevőinek származási piacain versenytilalmi politikához csatlakozott, miközben növelte exportját. Egyrészről ugyanis nem tudott ilyen megállapodás létezéséről, másrészről pedig nem a nemzeti piacának védelme érdekében vett részt a kartellben, hanem a görög piacon az ötök csoportja részéről való megtorlástól, azaz dömpingtől való félelmében.

118 A Bizottság a jelen kifogás elutasítását kéri.

A Törvényszék álláspontja

119 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság az iránymutatás 1. A. pontjának értelmében a kérdéses jogsértés súlyának értékelésekor figyelembe vehette az érintett földrajzi piac kiterjedését.

120 A jelen ügyben a Bizottság megállapította, hogy az EGT területe képezi a kartell által érintett releváns földrajzi piacot (a megtámadott határozat (17) preambulumbekezdése). E megállapítást a felperes sem vitatja. Ez utóbbi csupán azt állítja, hogy a jogsértés, amely tekintetében megállapították a felelősségét, csak Németországot, Franciaországot, Spanyolországot, az Egyesült Királyságot és Hollandiát érinti. Ezen érv nem fogadható el.

121 Mivel ugyanis az érintett földrajzi piac az EGT területének felel meg, meg kell állapítani, hogy – még ha feltételezzük is, hogy a görög piacot a kérdéses jogsértés nem érintette – a Bizottság a felperesre kiszabott bírság összegének megállapításakor jogosan vette figyelembe a felperes görögországi értékesítéseit.

122 A fentiekre tekintettel a jelen kifogást el kell utasítani.

3. *A bírság kiindulási összegének a kartell időtartamára tekintettel való téves növelésére alapított jogalapról*

123 A felperes azt állítja, hogy – mivel a kartellben való részvétele kevesebb mint tizenkét hónapig tartott – a Bizottság nyilvánvaló hibát követett el, amikor a rá kiszabott bírság kiindulási összegét az időtartamra tekintettel 10%-kal növelte. Másodlagosan a felperes előadja, hogy a Bizottságnak kisebb mértékű növelést kellett volna alkalmaznia rá.

A kartellben való részvétel időtartamáról

A felek érvei

124 A felperes azt állítja, hogy a terhére rótt jogsértés kiindulási pontjának azon időpontnak kell lennie, amikor másodszor vett részt összejátszást eredményező találkozón, azaz 1998. szeptember 10-én, nem pedig azon időpontnak, amikor először volt jelen kartelltalálkozón, azaz 1998. augusztus 28-án és 29-én. Előadja, hogy nem tudott az

1998 augusztusában tartott találkozó tényleges céljáról és összejátszást eredményező természetéről mindaddig, amíg a képviselői azon részt nem vettek. Továbbá az e találkozón jelen lévő alkalmazottainak egyike által megszövegezett belső feljegyzésre hivatkozva úgy érvel, hogy az említett találkozón nem csatlakozott a jogellenes magatartások egyikéhez sem. Képviselői ugyanis kifejezetten megtagadták a nekik címzett felhívások végrehajtását, és közölték, hogy konzultálniuk kell a Chalkor vezetőségével.

125 Az időpontot illetően, amikor a felperes a kartellben való részvételének véget vetett, előadja, hogy azon időpontról van szó, amikor a kartell tevékenységeiben való részvétellel felhagyott, nem pedig arról a napról, amikor a kartell többi tagja tudomást szerzett a kartellből való kilépéséről. A felperes emlékeztet arra, hogy a kartelltalálkozókon való részvétellel 1999 áprilisában hagyott fel, még ha 1999 augusztusáig havonta továbbra is közölte versenytársaival a számszerűsített bizalmas adatait, amelyek közül az utolsók 1999 júliusára vonatkoztak. Ennélfogva a felperes azt állítja, hogy a kartellben való részvétele 1999 júliusáig, illetve legkésőbb 1999 augusztusáig tartott.

126 Következésképpen a felperes úgy véli, hogy a kartellben való részvétele kevesebb mint tizenkét hónapig tartott, és hogy – amint az iránymutatásból kitűnik – az ő esetében a bírság kiindulási összegét az időtartamra tekintettel egyáltalán nem lehetett volna növelni.

127 A Bizottság a jelen kifogás elutasítását kéri.

A Törvényszék álláspontja

128 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a felperes – noha a jelen kifogást a rá kiszabott bírság összegének csökkentése érdekében hozta fel – valójában a megtámadott határozat 1. cikke f) pontjának jogszerűségét is vitatja, amely cikk szerint a neki

betudható jogsértés legkésőbb 1998. augusztus 29-től 1999 szeptemberének elejéig tartott.

129 Meg kell jegyezni továbbá, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdése csak akkor alkalmazandó, ha fennáll legalább két fél szándékegysége, amelynek a megnyilvánulási formája nem lényeges, amennyiben a felek szándékának hű kifejezését képezi (a Törvényszék T-41/96. sz., Bayer kontra Bizottság ügyben 2000. október 26-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3383. o.] 69. pontja).

130 Továbbá az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy valamely vállalkozás kartellben való részvételének jogilag megkövetelt módon való bizonyításához elegendő az, ha a Bizottság bizonyítja, hogy az érintett vállalkozás a versenytársak közötti, nyilvánvalóan versenyellenes jellegű találkozókon vett részt. Amennyiben az ilyen találkozókon való részvétel bizonyított, az érintett vállalkozás feladata az arra vonatkozó bizonyítékok előterjesztése, hogy az említett találkozókon történő részvétele mögött nem volt semmilyen versenyellenes szándék – úgy, hogy bizonyítja, a versenytársaival közölte, hogy e találkozókon az övéktől eltérő szándékkal vesz részt (a Bíróság C-199/92. P. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999, I-4287. o.] 155. pontja).

131 A jelen ügyben bizonyított, hogy a Chalkor legkésőbb 1998. augusztus 29-én részt vett egy, a kartell keretében tartott találkozón, és legkésőbb e találkozón tudomást szerzett annak nyilvánvalóan versenyellenes jellegéről. Márpedig a felperes nem tudta bizonyítani, hogy közölte e találkozó többi résztvevőjével, hogy azon az övéktől eltérő szándékkal vesz részt, és ellenzi a rézből készült vízvezetékcsövek piacán az összejátszás gondolatát.

132 Épp ellenkezőleg – ahogyan a Bizottság állítja – a felperes belső feljegyzései inkább azt mutatják, hogy e találkozón a Chalkor képviselői a nekik jutatott kvóta miatt

aggódtak, és nem ellenezték az összejátszás gondolatát (a megtámadott határozat (326) preambulumbekezdése). A felperes érve, miszerint a képviselői e találkozón közölték, hogy konzultálniuk kell a vezetőségükkel, akkor lehetett volna releváns, ha a felperes tartózkodott volna a későbbi, összejátszást eredményező találkozókon való részvételtől, amit nem tett meg.

133 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság nem követett el hibát annak megállapításakor, hogy a felperesnek a kartellben való részvétele legkésőbb 1998. augusztus 29-én megkezdődött.

134 Azon időpontot illetően, amikor a felperes a kartellben való részvételének véget vetett, meg kell jegyezni, hogy az információcsere-rendszer keretében, amely a kartell egyik alkotóelemét képezte (a megtámadott határozat (450) és (486) preambulumbekezdése), a felek megegyeztek abban, hogy havonta közlik adataikat a rendszer kezelőjével (a megtámadott határozat (306) és (308) preambulumbekezdése).

135 Ennélfogva az e megállapodásban való részvételének formális abbahagyása hiányában meg kell állapítani, hogy a felperesnek az említett kartellből való kilépése legkorábban csak abban az időpontban vált ténylegessé, amikor nem tett eleget az érzékeny adatok havonta való közlésére vonatkozó kötelezettségének, azaz 1999. szeptemberében.

136 Ebből következik, hogy a Bizottság nem követett el hibát, amikor a felperesnek a kartellben való részvételéért való felelősségét 1999 szeptemberének elejéig megállapította. Ennélfogva a Chalkor kartellben való részvételének időtartamára vonatkozó kifogást el kell utasítani.

A növelés mértékéről

A felek érvei

137 A felperes előadja, hogy – még ha bizonyítást is nyerne, hogy a részvétele tizenkét hónapig tartott – a bírságnak a jogsértés minden egyes évére vonatkozóan 10%-kal való növelése aránytalan. E tekintetben úgy érvel, hogy a kartellben való részvételének intenzitása 1999 áprilisa után csökkent, és a Bizottságnak a rá kiszabott bírság kiindulási összegét kevesebb mint 10%-kal kellett volna növelnie e csökkent intenzitás figyelembevétele érdekében. E tekintetben a Bizottság több korábbi határozatára is hivatkozik.

138 A felperes továbbá azt állítja, hogy a megtámadott határozat címzettjei esetében alkalmazott, az időtartamra tekintettel való különböző növelések összehasonlítása megerősíti, hogy az ő esetében alkalmazott növelés méltánytalan volt. Közelebbről az Outokumpu-csoport esetében a bírság kiindulási összegét a tizenegy évig és öt hónapig tartó részvételére tekintettel 110%-kal növelték, ami azt jelenti, hogy öt hónapot nem vettek figyelembe. Márpedig ezen öthónapos időtartam majdnem a felperes kartellben való részvétele időtartamának a felét teszi ki, és egyértelműen több, mint a jogellenes találkozókon való részvétele időtartamának a fele. Ugyanez vonatkozik a Boliden-csoportra is, mivel a rá kiszabott bírság kiindulási összege a tizenkét évig és kilenc hónapig tartó részvételre tekintettel 125%-os növelés tárgyát képezte. A részvétel figyelmen kívül hagyott négy hónapja a felperes vitatott találkozókon való részvétele időtartamának a felét teszi ki.

139 A Bizottság a jogalap elutasítását kéri.

A Törvényszék álláspontja

140 Előzetesen meg kell jegyezni, hogy a felperes által hivatkozott korábbi bizottsági határozatok nem relevánsak, mivel a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata nem szolgál a versenyjogi bírságok jogi kereteként (lásd a fenti 71. pontot).

141 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a bírság kiindulási összegének az időtartamra való tekintettel történő emelése nem korlátozódik arra az esetre, amikor közvetlen kapcsolat áll fent az időtartam és a versenyszabályok által követett célok jelentősebb sérelme között (lásd ebben az értelemben a fenti 71. pontban hivatkozott Michelin kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 278. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot). Az iránymutatásból továbbá kitűnik, hogy a Bizottság nem hozott létre semmiféle átfedést vagy kölcsönös összefüggést a jogsértés súlyának, valamint időtartamának értékelése között.

142 Ellenkezőleg, először is az iránymutatás a rendszeréből következően a jogsértés súlyának értékelését a bírság kiindulási összegének megállapítása érdekében írja elő. Másodszor a jogsértés súlya az érintett vállalkozás jellemzői – nevezetesen annak mérete, valamint az érintett piacon elfoglalt helye – fényében kerül elemzésre, amely alapján a Bizottság a kiindulási összeget súlyozhatja, a vállalkozásokat csoportokba oszthatja, illetve egyéniesített kiindulási összeget állapíthat meg. Harmadszor a Bizottság a jogsértés időtartamát az alapösszeg megállapításánál veszi figyelembe, negyedszer pedig az iránymutatás a súlyosító és enyhítő körülmények figyelembevételét írja elő, amely lehetővé teszi a bírság összegének – különösen az érintett vállalkozásoknak a jogsértés megvalósításában játszott aktív vagy passzív szerepére tekintettel – további módosítását.

143 Ebből következően a puszta tény, hogy a Bizottság fenntartotta magának azt a lehetőséget, hogy bírság kiindulási összegét a jogsértés minden egyes évére vonatkozóan – a legalább tizenkét hónapig tartó jogsértések esetén – a jogsértés súlya alapján rögzített összegnek akár 10%-ával növelje, egyáltalán nem kötelezi arra, hogy ezt a mértéket a kartell tevékenységének intenzitása vagy hatásai, vagy akár a jogsértés súlya függvényében állapítsa meg. A Bizottság feladata ugyanis, hogy mérlegelési mozgásterének keretében (lásd a fenti 63. pontot) döntsön arról, milyen mértékű növelést kíván alkalmazni a jogsértés időtartamára tekintettel.

144 A jelen ügyben a Bizottság megállapította, hogy a felperes tizenkét hónapon keresztül vett részt a kérdéses jogsértésben, és következésképpen 10%-kal növelte a rá kiszabott bírság kiindulási összegét. Ezzel a Bizottság nem tért el az iránymutatásban saját maga által felállított szabályoktól.

145 Végül a Bizottság azon megközelítése, hogy a bírság kiindulási összegét a jogsértés teljes évei esetében 10%-kal, valamennyi további hat hónaptól egy évig tartó időszak esetében pedig 5%-kal növelte (lásd a fenti 46. pontot), a jelen ügy körülményei között nem ad okot a jogsértő vállalkozások közötti jelentős eltérésekre. Ennélfogva nem indokolt, hogy a Törvényszék az időtartamra tekintettel való növelés mértékét illetően a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse.

146 A fentiek összességéből következően e jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

4. *A felperes kartellben való részvétele önkéntes abbahagyásának téves figyelmen kívül hagyására alapított jogalapról*

A felek érvei

147 A felperes úgy érvel, hogy a Bizottságnak enyhítő körülményként figyelembe kellett volna vennie azon tényt, hogy 1999-ben önként felhagyott a kartelltalálkozókon való részvétellel, még mielőtt a Bizottság megkezdte volna a vizsgálatát. A felperes úgy véli, hogy – amennyiben helyes a Bizottság azon állítása, miszerint a részvétele erősítette a kartell tevékenységeit – az önkéntes kilépésének gyengítenie kellett a kartell tevékenységeit.

148 A felperes megjegyzi, hogy az iránymutatás úgy rendelkezik, hogy a Bizottság csökkenti a vállalkozásra kiszabott bírság összegét, ha az a Bizottság első beavatkozásakor, különösen a helyszíni ellenőrzések alkalmával véget vet a jogsértésnek.

149 Ugyanakkor az iránymutatás a kartellből a Bizottság vizsgálatának megkezdése előtt való kilépést nem ismeri el enyhítő körülményként. A felperes szerint logikátlan, valamint „téves igazságszolgáltatás" és „helytelen politika" nem nyújtani semmilyen előnyt a kartellből önként kilépő vállalkozásoknak. A felperes arra következtet, hogy a részvétel önkéntes abbahagyását a bírság összegének megállapításakor enyhítő körülményként kell figyelembe venni. Bármely más következtetés összeegyeztethetetlen lenne a Bizottság által a bírságok területén folytatott politika céljával, azaz az elrettentéssel. A jogsértés önkéntes abbahagyása semmilyen elrettentési elemet nem igényel.

150 A Bizottság a jogalap elutasítását kéri.

A Törvényszék álláspontja

151 Elegendő megállapítani, hogy az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a Bizottság egyáltalán nem köteles a mérlegelési jogköre keretében a bírságot olyan jogsértés megszűntetése miatt csökkenteni, amely már a Bizottság első beavatkozásainak időpontját megelőzően véget ért (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-101/05. és T-111/05. sz., BASF és UCB kontra Bizottság egyesített ügyekben 2007. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 2007., II-4949. o.] 128. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

152 Továbbá a Bizottság azon tényt, hogy a Chalkor a Bizottság vizsgálatának megindítása előtt önként vetett véget a jogsértésének, megfelelően figyelembe vette a Chalkor esetében megállapított jogsértő időszak időtartamának kiszámításakor, így nem hivatkozhat az iránymutatás 3. pontjának harmadik francia bekezdésére.

153 A jelen jogalapot tehát el kell utasítani.

5. *A felperesnek az 1996. évi engedékenységi közlemény alapján való együttműködésére tekintettel a bírság összegének elégtelen csökkentésére alapított jogalapról*

A felek érvei

154 A felperes úgy véli, hogy tekintettel arra, hogy a vizsgálat lefolytatása céljából hasznos volt az együttműködése, a rá kiszabott bírság összegét az 1996. évi engedékenységi

közlemény D. pontja alapján a kapott csökkentéstől nagyobb mértékben, azaz 15%-kal kellett volna csökkenteni. Hangsúlyozza, hogy dönthetett volna úgy is, hogy nem működik együtt a Bizottsággal, és a birtokában lévő bizonyítékok többségét megőrzi magának.

155 E tekintetben először is úgy érvel, hogy az eljárás ugyanazon szakaszában, mint a KME-csoport és a Wieland, önként és azonnal átadta a Bizottságnak a birtokában lévő valamennyi releváns információt, továbbá, hogy részletes és a Bizottság vizsgálata céljából hasznos információkat szolgáltatott, és végül, hogy a kartellben való korlátozott részvétele miatt nem tudott ugyanolyan mennyiségű információval szolgálni, mint a KME- és az Outokumpu-csoport vagy a Wieland.

156 A felperes előadja továbbá, hogy nehezen érthető, hogy a Bizottság az Outokumpu- és a KME-csoport esetében milyen okokból csökkentette jelentősebb mértékben a rájuk kiszabott bírságok összegét, mint a felperes esetében.

157 Azon állításának alátámasztására, miszerint a rá kiszabott bírság összege csökkentésének a mértéke nem volt elegendő, a felperes a Bizottság korábbi határozataira is hivatkozik.

158 Végül a felperes megjegyzi, hogy mind a Boliden-csoport, mind pedig az IMI-csoport 10%-os csökkentést kapott, mert nem vitatták a kifogásközlésben kifejtett tényeket. Ennélfogva, mivel az ő esetében is erről van szó, az együttműködése címén a ténylegesen kapottól jelentősebb mértékű csökkentést kellett volna kapnia.

159 A Bizottság a jogalap elutasítását kéri.

A Törvényszék álláspontja

160 Először is ki kell emelni, hogy a felperesnek a Bizottság korábbi határozataira való hivatkozásai nem relevánsak, mivel a Bizottság korábbi határozathozatali gyakorlata nem szolgál a versenyjogi bírságok jogi kereteként (lásd a fenti 71. pontot).

161 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a bírságnak a közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködés alapján történő csökkentése azon a megfontoláson alapul, hogy az ilyen együttműködés elősegíti a Bizottságnak a jogsértések megállapítására irányuló feladatát (a Törvényszék T-311/94. sz., BPB de Eendracht kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1129. o.] 325. pontja és T-338/94. sz., Finnboard kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-1617. o.] 363. pontja).

162 Végül meg kell jegyezni, hogy a kartell tagjai által tanúsított együttműködés értékelése keretében csupán a Bizottság által elkövetett nyilvánvaló mérlegelési hiba kifogásolható, mivel a Bizottság széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezik egy adott vállalkozás által tanúsított együttműködés minőségének és hasznosságának megítélésére vonatkozóan, különösen a többi vállalkozás közreműködéséhez viszonyítva (a Bíróság C-328/05. P. sz., SGL Carbon kontra Bizottság ügyben 2007. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-3921. o.] 88. pontja). A Bizottság az említett értékelés keretében azonban nem sértheti meg az egyenlő bánásmód elvét.

163 A jelen ügyben a megtámadott határozat (803)–(807) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a felperes együttműködése korlátozott értékű, mivel a Bizottság ezen együttműködés időpontjában már rendelkezett a kérdéses jogsértés fennállását alátámasztó bizonyítékokkal.

164 A felperes nem adott elő ezen állítás megcáfolására alkalmas elemeket. Kizárólag úgy érvelt, hogy az együttműködése nem lehetett kiterjedtebb, mivel a kartellben való részvétele mind időben, mind pedig érdemben igen korlátozott volt. Ezen érv azonban nem megalapozott, mivel a Bizottság a csökkentés mértékének az 1996. évi engedékenységi közlemény alapján való megállapításakor nem kötelezhető arra, hogy a vállalkozás együttműködésének a jogsértés megállapítása tekintetében való objektív hasznosságán kívül egyéb tényezőket is figyelembe vegyen.

165 A fentiekből következik, hogy nem kifogásolható, hogy a Bizottság egyrészről a Chalkorra kiszabott bírság összegét 15%-kal csökkentette az általa szolgáltatott információkra és arra figyelemmel, hogy a Chalkor a kifogásközlésben megállapított tényeket nem vitatta, másrészről pedig, hogy a Boliden-csoportra és az IMI-csoportra kiszabott bírságot 10%-kal csökkentette kizárólag azzal az indokkal, hogy azok a kifogásközlésben kifejtett tényeket nem vitatták.

166 A bírságok csökkentésének a KME-csoport és a Wieland esetében alkalmazott mértékeire való hivatkozást illetően a felperes elismeri, hogy az említett vállalkozások hozzájárulása az övénél kiterjedtebb volt. Ugyanígy nem vitatott, hogy az Outokumpu-csoport több mint egy évvel korábban működött együtt, mint a felperes. Ennélfogva nem kell tovább vizsgálni a felperes e vállalkozásokkal szembeni hátrányos megkülönböztetésére alapított jogalapot.

167 Végül a felperes azon állítása, miszerint a csökkentésnek az ő esetében alkalmazott mértéke elégtelen, mivel dönthetett volna úgy is, hogy nem működik együtt a Bizottsággal, és a birtokában lévő bizonyítékok többségét megőrzi magának, a megtámadott határozat (803) preambulumbekezdésében foglalt azon következtetés hallgatólagos vitatását jelenti, amely szerint a felperes által a Bizottságnak szolgáltatott információk nagy része a 17. rendelet 11. cikkéből eredő kötelezettségébe tartozott.

168 Ebben az összefüggésben ki kell emelni, hogy a Törvényszék teljes felülvizsgálatot gyakorol azon kérdést illetően, hogy a felperes által nyújtott együttműködés meghaladja-e a 17. rendelet 11. cikkéből és az 1/2003 rendelet 18. cikkéből eredő, a Bizottság tájékoztatáskéréseire való válaszadásra vonatkozó kötelezettségét (lásd ebben az értelemben a Törvényszék T-259/02–T-264/02. és T-271/02. sz., Raiffeisen Zentralbank Österreich és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2006. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-5169. o.] 531. pontját). Meg kell azonban állapítani, hogy a felperes a beadványaiban nem fejtette ki, hogy az általa szolgáltatott információk közül melyeket nem lett volna köteles közölni a Bizottsággal.

169 A fentiekre tekintettel a jelen jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

6. *Az aránytalan bírság megállapítására alapított jogalapról*

A felek érvei

170 A felperes úgy véli, hogy a rá kiszabott bírság 9,16 millió euróban megállapított végső összege a megtámadott határozat többi címzett vállalkozására kiszabott bírságokhoz képest aránytalan. E tekintetben először is a HME esetére hivatkozik, aki abban az időben hozzá hasonló méretű volt, és aki két és félszer hosszabb ideig vett részt a kartellben. Márpedig a HME-re kiszabott bírság végső összege csak 4,49 millió euró.

171 Másodszor a felperes előadja, hogy a rá kiszabott bírság a jogsértésben való részvétel minden egyes hónapját illetően 760 000 eurónak felel meg, míg a több vállalkozásra

kiszabott bírságok összegei a jogsértésben való részvétel minden egyes hónapját illetően 210 000 eurótól 440 000 euróig terjednek.

172 Harmadszor a felperes előadja, hogy az, hogy valamely vállalkozás hányszor vett rész összejátszást eredményező találkozókon, a kartellben való kötelezettségvállalásának mértékét mutatja. E tekintetben megjegyzi, hogy mivel hét találkozón vett részt, találkozónként 1,83 millió euró bírságot szabtak ki rá, míg a Wielandra és a KME-re, akik a kartell keretében tartott 120 találkozó szinte mindegyikén részt vettek, találkozónként 0,206 millió, illetve 0,56 millió euró összegű bírságot szabtak ki.

173 Negyedszer a felperes azt állítja, hogy ő az egyetlen olyan független kisvállalkozás, amely versenyezni tud a nagy európai gyártókkal. Szerinte a kartellben való passzív részvétele miatt rá kiszabott bírság túlzottan magas, és hatással lesz a versenyképességére.

174 A Bizottság a jogalap elutasítását kéri. Megjegyzi különösen, hogy a HME-re kiszabott bírság végső összege az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésében meghatározott 10%-os felső határ hallgatólagos alkalmazásának az eredménye.

A Törvényszék álláspontja

175 Először is a Bizottság által adott magyarázatra és arra figyelemmel, hogy a felperes azt nem vitatja, a HME-re kiszabott bírság és a felperes esetében meghatározott bírság végső összege közötti különbségre alapított jogalapot el kell utasítani.

176 Másodszor, még ha feltételezzük is, hogy a felperes a rá kiszabott bírság összege aránytalan jellegének bizonyítása érdekében érvelhet azzal, hogy ezen összeg gyengítheti versenyképességét, meg kell állapítani, hogy e tekintetben nem adott elő konkrét elemeket.

177 Egyebekben meg kell állapítani, hogy a felperes által a jelen jogalap keretében előadott többi érv közvetettel arra irányul, hogy megkérdőjelezzék az iránymutatás által a bírságok összegeinek kiszámítása érdekében bevezetett rendszert.

178 A felperes ugyanis azzal, hogy a bírságok végső összegeit elosztja a kartellben való részvétel hónapjainak a számával, illetve azon találkozók számával, amelyeken a jogsértő vállalkozások részt vettek, valójában újból a bírság összegének a jogsértés időtartama alapján való meghatározását próbálja meg vitatni.

179 Ezzel összefüggésben meg kell állapítani, hogy az iránymutatás rendszeréből kitűnik, hogy a kartellben a leghosszabb ideig részt vevő vállalkozásokra szabják ki a legalacsonyabb bírságokat, ha az összegeket elosztjuk a kartellben való részvétel hónapjainak a számával, mivel a Bizottság az iránymutatásban annak előírására szorítkozott, hogy a bírságok kiindulási összegét a jogsértés minden egyes évére vonatkozóan legfeljebb 10%-kal növelik. A felperes nem hivatkozhat ezen önkorlátozásra annak érdekében, hogy csökkentsék a rá kiszabott bírság összegét.

180 A fenti 179. pontban kifejtett érvelés a felperes azon érvére is érvényes, amely a rá kiszabott bírság összege és azon találkozók száma közötti viszonyra vonatkozik, amelyeken részt vett, mivel azon találkozók száma, amelyeken a felperes részt vett, a kartellben való részvételének időtartamával függ össze.

181 A fentiekre tekintettel ez utóbbi jogalapot is el kell utasítani.

7. *A bírság végső összegének a meghatározásáról*

182 Ahogyan a fenti 90–113. pontból kitűnik, a megtámadott határozatot meg kell változtatni, mivel a Bizottság a bírság összegének megállapításakor nem vette figyelembe azon tényt, hogy a felperes a SANCO-megállapodásokban nem vett részt.

183 Egyebekben a Bizottságnak a megtámadott határozatban kifejtett megfontolásai, valamint a bírságok kiszámításának a jelen ügyben alkalmazott módja változatlan marad. A bírság végső összegét tehát a következőképpen kell kiszámítani.

184 A felperesre kiszabott bírság kiindulási összegét 10%-kal kell csökkenteni annak figyelembevétele érdekében, hogy a kartellben való részvételének súlya kevésbé volt jelentős, mint a „SANCO-gyártóké". A felperesre kiszabott bírság új kiindulási összegét tehát 8,82 millió euróban kell megállapítani.

185 Az időtartamra tekintettel való 10%-os növelés alkalmazása 9,702 millió eurós alapösszeget eredményez. A Bizottság által az 1996. évi engedékenységi közlemény D. pontja alapján a felperesnek nyújtott 15%-os csökkentést figyelembe véve a felperesre kiszabott bírság végső összege tehát 8,2467 millió eurót teszi ki.

A költségekről

186 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az eljárási szabályzat 87. cikke 3. §-ának első bekezdése alapján azonban részleges pernyertesség esetén, illetve kivételes okból a Törvényszék elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását vagy azt, hogy a felek mindegyike maga viselje saját költségeit.

187 A részleges pernyertességre tekintettel úgy kell határozni, hogy a felek mindegyike maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (nyolcadik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a Chalkor AE Epexergasias Metallonra az [EK] 81. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/E-1/38.069 – „rézből készült vízvezetékcsövek”-ügy) 2004. szeptember 3-án hozott C (2004) 2826 bizottsági határozat 2. cikkének d) pontjában kiszabott bírság összegét 8,2467 millió euróban állapítja meg.

2) A Törvényszék a keresetet ezt meghaladó részében elutasítja.

3) A Chalkor Epexergasias Metallon és az Európai Bizottság maga viseli saját költségeit.

Martins Ribeiro Papasavvas Wahl

Kihirdetve Luxembourgban, a 2010. május 19-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei ..... II - 1901

1. A közigazgatási eljárás ..... II - 1902

2. A megtámadott határozat ..... II - 1904

Az érintett termékek és piacok ..... II - 1910

A kérdéses jogsértés összetevői ..... II - 1912

A „SANCO-gyártók" közötti megállapodások ..... II - 1912

A „WICU- és Cuprotherm-gyártók" közötti megállapodások ..... II - 1913

Kiterjedt európai megállapodások ..... II - 1914

A kérdéses jogsértés időtartama és folyamatos jellege ..... II - 1915

A bírságok összegének meghatározása ..... II - 1916

A bírságok kiindulási összege ..... II - 1917

– A jogsértés súlya ..... II - 1917

– Eltérő bánásmód ..... II - 1919

A bírságok alapösszege ..... II - 1920

Súlyosító és enyhítő körülmények ..... II - 1923

Az 1996. évi engedékenységi közlemény alkalmazása ..... II - 1924

A bírságok végső összege ..... II - 1925

Az eljárás és a felek kérelmei ..... II - 1926

A jogkérdésről ..... II - 1927

1. A felperes kartellben való részvétele kényszerű jellegének figyelmen kívül hagyására alapított jogalapról ..... II - 1929

A felek érvei ..... II - 1929

A Törvényszék álláspontja ..... II - 1931

2. A bírság kiindulási összegének téves megállapítására alapított jogalapról ..... II - 1932

A felperesnek a kartellben való korlátozott részvételéről ..... II - 1932

A felek érvei ..... II - 1932

A Törvényszék álláspontja ..... II - 1936

Azon földrajzi piac terjedelméről, amelyen a felperes részt vett a kartellben ..... II - 1942

A felek érvei ..... II - 1942

A Törvényszék álláspontja ..... II - 1943

3. A bírság kiindulási összegének a kartell időtartamára tekintettel való téves növelésére alapított jogalapról ..... II - 1944

A kartellben való részvétel időtartamáról ..... II - 1944

A felek érvei ..... II - 1944

A Törvényszék álláspontja ..... II - 1945

A növelés mértékéről ..... II - 1948

A felek érvei ..... II - 1948

A Törvényszék álláspontja ..... II - 1949

4. A felperes kartellben való részvétele önkéntes abbahagyásának téves figyelmen kívül hagyására alapított jogalapról ..... II - 1951

A felek érvei ..... II - 1951

A Törvényszék álláspontja ..... II - 1952

5. A felperesnek az 1996. évi engedékenységi közlemény alapján való együttműködésére tekintettel a bírság összegének elégtelen csökkentésére alapított jogalapról .... II - 1952

A felek érvei ..... II - 1952

A Törvényszék álláspontja ..... II - 1954

6. Az aránytalan bírság megállapítására alapított jogalapról ..... II - 1956

A felek érvei ..... II - 1956

A Törvényszék álláspontja ..... II - 1957

7. A bírság végső összegének a meghatározásáról ..... II - 1959

A költségekről ..... II - 1960